

Dagpenger og omsorgspenger for selvstendig næringsdrivende og frilansere

NBK ser positivt på at selvstendig næringsdrivende og frilansere skal få en midlertidig inntektssikring. Det er imidlertid behov for å avklare og justere ordningen for å sikre at den også ivaretar de med kombinasjons inntekter. Det er også avgjørende at ordningen ivaretar de som har akutt behov for inntekt, og at de som forslagsvis skal kunne tilbys sosialhjelp ikke står i fare for ende opp med utilsiktede negative konsekvenser.

Behov for avklaring og justering for kunstnere med kombinasjonsinntekt

Kunstnernes inntekter deles ofte opp i kunstnerisk, kunstnerisk tilknyttet og ikke-kunstnerisk inntekt. De forskjellige inntektene kommer både i form av næringsinntekt, frilansoppdrag samt lønn fra henholdsvis små stillinger, midlertidige ansettelser og timearbeid. Den blandede inntekten gjør kunstnere særlig sårbare i dagens situasjon. De har få eller ingen fast tilknytning til arbeidslivet, og de har gjennomsnittlig meget lav næringsinntekt. Billedkunstnere har gjennomsnittlig en næringsinntekt på 89.000 kroner i året ifølge Telemarksforskning sin levekårsundersøkelse blant norske kunstnere (2014).

I tillegg til innsiktene som kommer frem i levekårsundersøkelsen om kunstnernes inntekter og arbeidsforhold så har NBK gjennomført en medlemsundersøkelse knyttet til den pågående korona-pandemien. Undersøkelsen er foreløpig besvart av 686 kunstnere. (25% av respondentene).

I undersøkelsen kommer det klart frem at kunstnere har en særdeles sammensatt kombinasjoninntekt.

Medlemmene oppgir selv over 100 forskjellige inntektskombinasjoner for perioden mars og april. Dette viser med tydelighet hvor sammensatt inntektslappeteppet er for billedkunstnere. Det er en blanding mellom næringsinntekt, frilansoppdrag, stipender, midlertidige ansettelser, lønnsarbeid på timer og enkelte kunstnere med små stillinger som ansatte. Det gjennomgående er at kunstnere har minst to inntektskilder.

75 prosent med minst to inntektskilder

Det er derfor avgjørende det er den *samlede inntekten* som legges til grunn når dagpengegrunnlaget vurderes. Det er kun på den måten at sikkerhetsnettene som etableres for selvstendig næringsdrivende også ivaretar billedkunstnere.

Selvstendig næringsdrivende skal få en midlertidig inntektssikring tilsvarende 80 prosent av gjennomsnittet av de siste tre års inntekter oppad begrenset til 6G. Kompensasjonen skal inntre fra 17. dag etter inntektsbortfallet. Det fremgår av den politiske enigheten at forslaget vil tre i kraft umiddelbart, og utbetalingene vil skje så raskt Nav får på plass en teknisk løsning for ordningen.

Det vil også være en utfordring å skulle fastsette tidspunktet for inntektsbortfallet. For å lette arbeidet vil det være hensiktsmessig å fastsette en felles dato.

NBK anser at det samtidig kan bli særdeles utfordrende for Nav å utvikle et system som skal omfatte potensielt flere tusen søknader fra kunstnere innen en rekke felt, med et tilsvarende stort spekter av inntektskombinasjoner – ofte med en rekke ulike arbeids- og oppdragsgivere. For å unngå ekstra belastninger for Nav og den enkelte søker vil det være avgjørende at ordningen og justeringene som kommer på plass er hensiktsmessige og håndterbare. *Det vil etter NBK sin vurdering kunne være hensiktsmessig med en generell inntektssikring for alle kunstnere med kombinasjonsinntekt, uten behovsprøving.*

Oppsummert:

- Alle kunstnere med kombinasjonsinntekt må kunne legge samlet inntekt til grunn for beregning av dagpenger og/eller omsorgspenger.
- Inntekt må kunne beregnes etter tre siste år eller kun det siste året. Unge og nyetablerte kunstnere kan nødvendigvis ikke vise til de siste tre år.
- 2019 er ikke ferdiglignet, men det må være mulig å legge siste års inntekt til grunn for beregningene.
- Alle kunstnere som er selvstendig næringsdrivende, frilansere og/eller de med kombinasjons inntekt skal ha tilgang på inntektssikring fra 1. dag med bortfall av inntekt som følge av tiltakene for å begrense smittespredning.
- Ved innføring av inntektssikring fra dag én i form av økonomisk sosialhjelp, som foreslått av regjeringen, så må ordningen tilpasses så den ikke får alvorlige og utilsiktede konsekvenser for søkerne. Det må blant annet avklares at alle krav om at søker skal ha brukt opp oppsparte midler eller andre verdier skal settes til side.